

Olen perehtynyt hallituksen esitykseen uudeksi ydinenergialaiksi. Lausuntoni liittyy ennen kaikkea uusiin ydinlaitoshankkeisiin ja niiden hallintaan.

Hallituksen esitys uudeksi ydinenergialaiksi sisältää useita edistysaskeleita uusien hankkeiden hallinnan osalta. STUKin tekemä ydinlaitoskonseptin arviointi voidaan teettää hankkeen aikaisessa vaiheessa, kun taas ympäristövaikutusten arviointi voidaan tehdä periaatepäätöksen jälkeen. Sijaintipaikan soveltuvuudesta voidaan puolestaan pyytää STUKin lausuntoa ja sijaintipaikasta riippuvista suunnitteluperusteista STUKin vahvistusta.

Ennen rakentamislupahakemuksen jättämistä etenemisprosessi koostuisi edellä mainituista, osin rinnakkainkin etenevistä osista: ydinlaitoskonsepti, periaatepäätös, sijaintipaikka sekä siihen liittyvät suunnitteluperusteet ja ympäristövaikutukset. Näiden lisäksi tarvitaan kaavoitusta ja kunnan puolta. Koska vaihtoehtoja etenemismalleiksi ja eri viranomaispäätösten hakemiseksi on useita, olisi perusteltua vaatia periaatepäätöksen edellytyksissä mainitun hankesuunnitelman kattavan eri viranomaisille lähetettävien hakemusten synkronoinnin, ei siis pelkän lakivaatimusten noudattamisen huomioinnin.

STUKin määräykset tulevat täsmentämään ydinlaitoksen turvallisuussuunnitteluun, rakentamislaatuun ja käyttötoimintaan liittyviä vaatimuksia. Suurimmat hankeriskit liittyvät rakentamisvaiheeseen ja ennen kaikkea ydinlaitoksen eri osien hyväksymiseen laite- ja rakennetasolta rakennuksiin, järjestelmiin, niiden toiminnalliseen integrointiin ja koko ydinlaitokseen. Varsinkin ydinvoimalaitoksessa yksittäisiä laitteita voi olla valtava määrä eikä ydinlaitoksen turvallisuussuunnittelu nojaa niiden erityiseen ydintekniseen laatuun, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta.

Sekä laitoshankkeen että -elinkaaren kannalta onkin erityisen tärkeää, että uusi ydinenergialaki ja sitä täsmentävät STUKin määräykset mahdollistavat teollisesti laadukkaiden laitteiden ja järjestelmien hyväksynnän osana turvallista, syvyyspuolustukseen perustuvaa ydinlaitosta. Hankevaiheessa on luvanhaltijan voitava keskittyä kokonaisuuteen eli laitostoimittajan johtamiskykyyn, toimitusketjun suorituskykyyn, luvanhaltijan oman organisaation kehittymiseen ja käyttövalmiuden saavuttamiseen. Tällaista kokonaisnäkökulmaa olisi voitu tuoda rohkeammin esiin uudessa laissa.

Terv. Timo Okkonen.